

ODCHYLAĆ SIĘ (22) *vb impf*

się (12), się (10).

o oraz a jasne.

inf odchyłać się (3). ◇ *praes 1 pl* odchylamy się (1). ◇ *3 pl* odchylają się (1). ◇ *praet 3 sg m* odchylął się (2). ◇ *imp 2 sg* odchylaj się (2). ◇ *2 pl* odchylajcie się (3). ◇ *con 3 sg m* by się odchylął (1). ◇ *n* by się odchyłało (1). ◇ *impers con* by się odchylano (1). ◇ *part praes act* odchylając się (7).

Sł stp notuje, *Cn*, *Linde* brak.

Zmieniać położenie oddalając się; *declinare PolAnt* (22) :

odchyłać się od czego (1): *Lineae* są *aequidistantes* między sobą/ to ieft/ iednąko od siebie idą/ nie náchyláiąc fye ku sobie/ áni fye odchyláiąc iedną od drugiéy *GrzepGeom* F4v.

W przeciwstawieniach: »nachylać się, przechylać się ... odchyłać się« (2): [*laskę połóźże*] ták żeby tá laská d.e. z Linią a.b. iednąko od siebie były wżędźie/ nie przechyláiąc fye iedną ku drugiéy/ áni fye odchyláiąc. *GrzepGeom* P3v, F4v.

Przen (20) :

α) *Postępować źle, niezgodnie z czymś* (13) :

odchyłać się od czego (7): [*Plato*] *Dyogeneśa* prozbą zadzierzał który precz chciał iść od *Dyonifiuśa* iednak w tim fie nigdy od nauki nie odchilał. *BielŻyw* 80; *OrzQuin* N; *CzechRozm* 69v; *CzechEp* 360. *Cf* »na żadną stronę (nie)odchyłać się«.

odchyłać się ku czemu (1): Máiąc tedy [...] wyftáwione o Bogu świádecstwo: nie mamy odchyláiąc fię przez pytánia ku tym y owym wywodom/ wyrzucáć pewney y prawdziwey o Bogu znáiomóści. *CzechEp* 130.

Zwroty: »na lewo się odchyłać« = *skłaniać się ku złemu* (1): Boć to ieft włáfnie przydáwáć łowu Bożemu/ y vmnieyśzác go/ á ná lewo fie odchyláć/ fáłszywe wymyśły/ y obłędliwe odłzczepieństwą/ iádowite á zaráźliwe náuki łowu Bożemu przeciwe/ łowem Bożym okrywáć *WujJud* 76.

»(nie) odchyłać się ani na prawo ani (abo, i) na lewo, ani na prawą ani na lewą stronę« = *być stałym, niewzruszonym w swoim postępowaniu [w tym: od czego* (3)] [*szyk zmienny*] (6:1): *OrzQuin* N; *WujJudConf* 74v; [*pisma*] ná lámym łowie y rofkazánium Bożym przeftáwáć każá: nic ku niemu nie przydáiąc áni vmnieyśzác/ ábo fie od niego ná práwo y lewo ochyláiąc [*errata zmienia*: odchylając]. *CzechRozm* 69v, 99; *CzechEp* 114, 343, 360.

»[od czego] na żadną (a. którąkolwiek) stronę (nie) odchyłać się« (3): A gdzie by fye to zebránie/ álbo zgromádenie Rzeczypóspolitey Polśkiey/ od iednoftáyneho Práwá y pożytku/ ná którąkolwiek ftronę odchyláło/ tá m *Exekucya* w Rzeczypóspolitey bywa *OrzRozm* B2y; *CzechRozm* 102; *CzechEp* 114.

β) *Unikać, wystrzegać się [od kogo, od czego]* (3) : *BielŻyw* 11; A czynił złość przed Pánem nieodchyláiąc fię od wśzythkich grzechow *Ieroboámá* *BibRadz* 4.Reg 14/24; *CzechEp* 102.

γ) *O Bogu: przestawać obdarzać laską* (1) :

odchyłać się od kogo (1): *LatHar* 603 *cf Szereg*.

Szereg: »nie oddalać się ani odchyłać« (1): Pánie Boże moy/ nie oddalayże fię odemnie/ áni fię odchylay w gniewie od ługi twego *LatHar* 603.

δ) *Opuszczać, oddalać się [od kogo, czego] (3)* : Wy którzy się boicie Pána/ oczekawaycie miłofierdzia iego/, á nie odchylaycie się od niego ábyście nie vpádli [*et ne declinetis, ut non cadatis*]. *BibRadz Eccli 2/9*; Nic się nie odchyláią od przodkow swych sławy/ Káždy z nich swoię młodość dość przyśtoynie trawi *PaprPan E3*.

odchylać się do kogo (1): Ani się też od tego syná człowieczego/ Chrístufá Iezufá syná Bogá żywiącego/ do żadnego inźzego odchyláć/ y do niego przyśtawáć niehcę. *CzechEpPORz **3v*.

Formacje współrdzenne cf CHYLIC SIĘ.

DDJ